

**UCHWAŁA NR XIV/73/2025
RADY GMINY DRZYCIM**

z dnia 12 marca 2025 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2025– 2027

Na podstawie Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r., poz. 1465 z późn.zm.)¹⁾ oraz art. 176 pkt 1 i art 179 ust 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2025 r., poz. 49) Rada Gminy Drzycim uchwała, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2025 - 2027, stanowiący załącznik do uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Drzycim.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady Gminy

Elżbieta Babińska

¹⁾Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz.U z 2024 r., poz.1572, Dz. U. z 2024, poz. 1940.

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY NA LATA 2025 - 2027

I. WPROWADZENIE

Rodzina stanowi integralną część każdego społeczeństwa, a zarazem jego najmniejszą i podstawową komórkę. Jest najważniejszą grupą społeczną, w której człowiek przychodzi a świat i z którą łączy go wielorakie związki do końca życia. Niestety procesy industrializacji, urbanizacji i migracji w znaczący sposób zmieniły życie całych społeczeństw i rodzin. Przeobrażeniu uległa nie tylko struktura rodziny ale również sposób jej funkcjonowania. Współczesny model rodziny z typu autorytatywnego przekształcił się w typ rodziny partnerskiej. Wskutek wspólnego rozwiązywania codziennych spraw, wspólnych doświadczeń małżonków, kształtuje się między nimi partnerski styl wzajemnych interakcji. Małżonkowie posiadają równe prawa i obowiązki. Kobieta i mężczyzna stają się równorzędnymi partnerami pod względem wykształcenia, pozycji społecznej, zainteresowań. Dynamiczne zmiany w zakresie życia rodzinnego, których współcześnie doświadczamy, spowodowały destabilizację niektórych rodzin. Pojawiły się problemy opiekuńczo-wychowawcze, uzależnienia, izolacja społeczna. Osłabieniu lub zerwaniu uległy więzi rodzinne, co istotnie wpłynęło na strukturę rodziny, jej spójność, pozytywne stosunki między wszystkimi członkami, zaburzyło równowagę wewnątrzrodzinną oraz wpłynęło na poczucie bezpieczeństwa domowników, rozwój osobowości dziecka, zdolności adaptacyjne. Przemiany gospodarczo-kulturowe kształtujące życie społeczeństwa spowodowały wzrost liczby osób bezradnych, nieradzących sobie z problemami dnia codziennego.

Pojawiły się zjawiska o charakterze globalnym takie jak, choroby cywilizacyjne, rosnący odsetek ludzi w wieku poprodukcyjnym, migracje oraz zjawiska o charakterze lokalnym, tj. ubóstwo, bezrobocie, niewydolność opiekuńcza i wychowawcza, uzależnienia, brak poczucia stabilizacji życiowej i zawodowej, bezpieczeństwa socjalnego, poczucie osamotnienia, rozpad rodziny. Do istotnych czynników, które destabilizują rodzinę możemy zaliczyć: niezaradność życiową członków rodziny, brak stabilizacji zawodowej i materialnej, zaniedbywanie obowiązków opiekuńczych względem dzieci, niski poziom intelektualny oraz moralny dorosłych a także alkoholizm oraz przemoc domową. Z tego powodu coraz więcej rodzin i dzieci wymaga specjalistycznego wsparcia i zaangażowania wielu instytucji w przewycięzanie istniejących dysfunkcji.

Podstawą do rozwiązywania problemów społecznych jest wsparcie rodziny w odbudowaniu prawidłowych relacji w rodzinie oraz we właściwym wypełnianiu ról społecznych przez jej członków. Zdecydowanie priorytetem wspierania rodziny jest zapewnienie odpowiednich warunków rozwoju dzieci i młodzieży oraz kształtowanie wartości i norm związanych z ich wychowaniem. Budowanie dobrych relacji i więzi rodzinnych ma wpływ na ochronę dzieci i młodzieży przed podejmowaniem zachowań ryzykownych. W przypadku wystąpienia jakiegokolwiek dysfunkcjonalności rodziny, państwo ma obowiązek zapewnić dziecku specjalną ochronę i pomoc w przewycięzaniu zaistniałej sytuacji.

Poniższy program wskazuje działania ukierunkowane na wspieranie rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze jak również działania profilaktyczne i prorodzinne, których celem jest zapobieganie marginalizacji oraz społecznemu wykluczeniu.

Zgodnie z zapisem w ustawie: „*Dla dobra dzieci, które potrzebują szczególnej ochrony i pomocy ze strony dorosłych, środowiska rodzinnego, atmosfery szczęścia, miłości i zrozumienia, w trosce o ich harmonijny rozwój i przyszłą samodzielność życiową, dla zapewnienia ochrony przysługujących im praw i wolności, dla dobra rodziny, która jest podstawową komórką społeczeństwa oraz naturalnym środowiskiem rozwoju, i dobra wszystkich ich członków, a w szczególności dzieci, w przekonaniu, że skuteczna pomoc dla rodziny przeżywającej trudności w opiekowaniu się i wychowywaniu dzieci oraz skuteczna ochrona dzieci i pomoc dla nich może być osiągnięta przez współpracę wszystkich osób, instytucji i organizacji pracujących z dziećmi i rodzicami*”, naczelną zasadą realizacji programu jest współpraca wszystkich instytucji i podmiotów działających w obszarze wspierania rodziny. Mowa tu o pracy z całą rodziną w oparciu o zasadę wzajemnej współpracy i współdziałania służb publicznych, instytucji, organizacji pozarządowych i innych podmiotów zajmujących się pomaganiem rodzinie.

Kluczową rolę w życiu każdego człowieka odgrywa rodzina. Jest ona podstawowym środowiskiem życia dziecka i od jej atmosfery, realizowanych przez nią funkcji i wartości zależy jakimi osobami staną się w życiu dorosłym dzieci w niej dorastające. Ogromny wpływ na rozwój dzieci mają przede wszystkim najbliższe osoby, które uczestniczą w procesie wychowania.

Rodzice zobowiązani są do wypełniania kilku zadań wobec własnych dzieci. Nadrzędną zasadą powinno być wychowanie młodego pokolenia zdolnego do udziału w rozwoju społeczeństwa, tworzącego szczęśliwe relacje, odnoszącego sukcesy. Jest to możliwe poprzez zaspokajanie materialnych, psychologicznych i duchowych potrzeb dzieci. Pozytywne postawy rodziców w czasie wychowywania dziecka, uwaga i wnikliwa obserwacja jego rozwoju, pozwalają we właściwym czasie reagować i uczyć odpowiednich zachowań. Rodzice czy opiekunowie są wzorem dla dzieci. Dom rodzinny jest pierwszym i nadrzędnym środowiskiem wychowawczym w życiu dziecka, które dla swojego prawidłowego rozwoju potrzebuje zapewnienia miłości, poczucia bezpieczeństwa i zaspokojenia jego potrzeb. Dlatego, jeśli w funkcjonowaniu rodziny pojawiają się dysfunkcje, instytucje i służby zobligowane są do podjęcia na jej rzecz określonych działań zapobiegających jej dezintegracji.

Podstawowym założeniem programu jest rozwijanie funkcjonującego w Gminie Drzycim systemu wspierania rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze w celu przywrócenia im zdolności do prawidłowego wypełniania funkcji rodziny poprzez pracę z rodziną oraz zapewnienie pomocy w opiece i wychowaniu dzieci.

II. UZASADNIENIE WPROWADZENIA PROGRAMU

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nakłada na gminy obowiązek opracowania i realizacji gminnych 3-letnich programów wspierania rodziny.

Celem Programu jest zaplanowanie i podjęcie działań w zakresie pomocy rodzinom przeżywającym różnego rodzaju trudności zakłócające lub uniemożliwiające prawidłowe wypełnianie podstawowych funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz stworzenia spójnego i skutecznego systemu pomocy dla rodzin. W świetle założeń ustawy, pomoc dziecku i jego rodzinie powinna mieć charakter interdyscyplinarny i być udzielana przez właściwych specjalistów. Ważne jest, by działania i decyzje względem rodziny były podejmowane przy współpracy wyspecjalizowanych instytucji (pomoc społeczna, szkoła, sąd, policja).

Konsekwencją powyższego zapisu jest wprowadzenie trzyletniego programu wspierania rodziny w gminie Drzycim na lata 2025 - 2027. Priorytetem będzie stworzenie działań profilaktycznych i osłonowych tak, aby zapobiegać marginalizacji i społecznemu wykluczeniu mieszkańców.

Świadczenie wsparcia dla rodzin zagrożonych społecznym obniżeniem standardu życia ma dać poczucie bezpieczeństwa i gwarancję wsparcia instytucjonalnego. Każdy świadczeniobiorca powinien mieć zapewnione wsparcie i posiadać pewność, że może je otrzymać w instytucjach do tego celu powołanych.

Działania na rzecz rodziny to czynności skierowane do poszczególnych jej członków oraz kampanie prowadzone na rzecz całej wspólnoty. Podstawowym założeniem Gminnego Programu Wspierania Rodziny jest utworzenie spójnego systemu wsparcia rodzin i dzieci, przeżywających trudności

w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, mających na celu przywrócenie im zdolności do wypełniania tych ról, poprzez pracę z rodziną oraz zapewnienie pomocy w opiece i wychowaniu dzieci.

Realizowane w ramach programu zadania koncentrować się będą nie tylko na dziecku, ale na całej rodzinie również w sytuacjach, gdy dziecko zostanie umieszczone poza rodziną biologiczną. Ma to na celu pomoc w odzyskaniu przez rodziców funkcji opiekuńczych, tj. umożliwienie dziecku powrotu do środowiska rodzinnego.

Przyjęte w ramach Programu zadania są spójne zarówno z ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, ustawą z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz ustawą z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Ustawa dokonała podziału zadań i kompetencji pomiędzy jednostki samorządu terytorialnego oraz organy administracji rządowej.

Tabela 1. Podział zadań i kompetencji pomiędzy jednostki samorządu terytorialnego oraz organy administracji rządowej.

GMINA	POWIAT	SAMORZĄD WOJEWÓDZKI
- profilaktyka - wspieranie rodziny; - asystent rodziny; - placówki wspierające; - rodziny wspierające; - inne podmioty lub instytucje działające na rzecz rodziny;	-piecza zastępcza rodzinna i instytucjonalna; -usamodzielnienia pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej; -adopcja;	
	- rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka; - placówki opiekuńczo-wychowawcze; - usamodzielnianie; - organizator rodzinnej pieczy zastępczej; - rodziny pomocowe;	-Ośrodek adopcyjny; -regionalna placówka opiekuńczo-terapeutyczna; -Interwencyjny Ośrodek Preadopcyjny;

III. PODSTAWY PRAWNE OPRACOWANIA PROGRAMU

Zapisy programu są spójne z aktami ustawodawstwa krajowego i lokalnego, takimi jak:

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.
2. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej
(Dz. U. z 2025 r., poz. 49).
3. Ustawa z dnia 4 listopada 2016 roku o wspieraniu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”
(Dz.U. z 2024 r., poz.1829).
4. Ustawa z dnia 12 marca 2004 o pomocy społecznej
(Dz.U. z 2024 r., poz. 1283 z późn.zm.).
5. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej
(Dz.U. z 2024 r., poz. 1673).
6. Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi
(Dz.U. z 2023 r., poz.2151).
7. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii
(Dz.U. z 2023 r., poz.1939 z późn.zm.).

8. Ustawa z dnia 11 lutego 2016 roku o pomocy państwa w wychowaniu dzieci (Dz.U. z 2024 r., poz. 1576).

9. Ustawa z dnia 28 listopada 2003 roku o świadczeniach rodzinnych (Dz.U. z 2024 r., poz. 323 z późn.zm.).

10. Ustawa z dnia 7 września 2017 roku o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz.U. z 2023 r., poz. 1993 z późn. zm.).

11. Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2023 r., poz. 2809 z późn. zm.).

12. Ustawa o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich (Dz. U. z 2024., poz. 978 z późn. zm.).

13. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Drzycim na lata 2021-2026.

IV. CHARAKTERYSTYKA GMINY DRZYCIM

województwo kujawsko – pomorskie

powiat świecki

kobiety 2346

mężczyźni 2438

Dla potrzeb programu opracowano Kartę Diagnostyczną zawierającą m.in. informacje na temat liczby mieszkańców, liczby młodzieży i dzieci, liczby dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej, dodatku mieszkaniowego, świadczeń rodzinnych, funduszu alimentacyjnego oraz stypendiów szkolnych. Karta diagnostyczna służy do analizy danych o rodzinach objętych wsparciem oraz określenia celów pracy z rodziną.

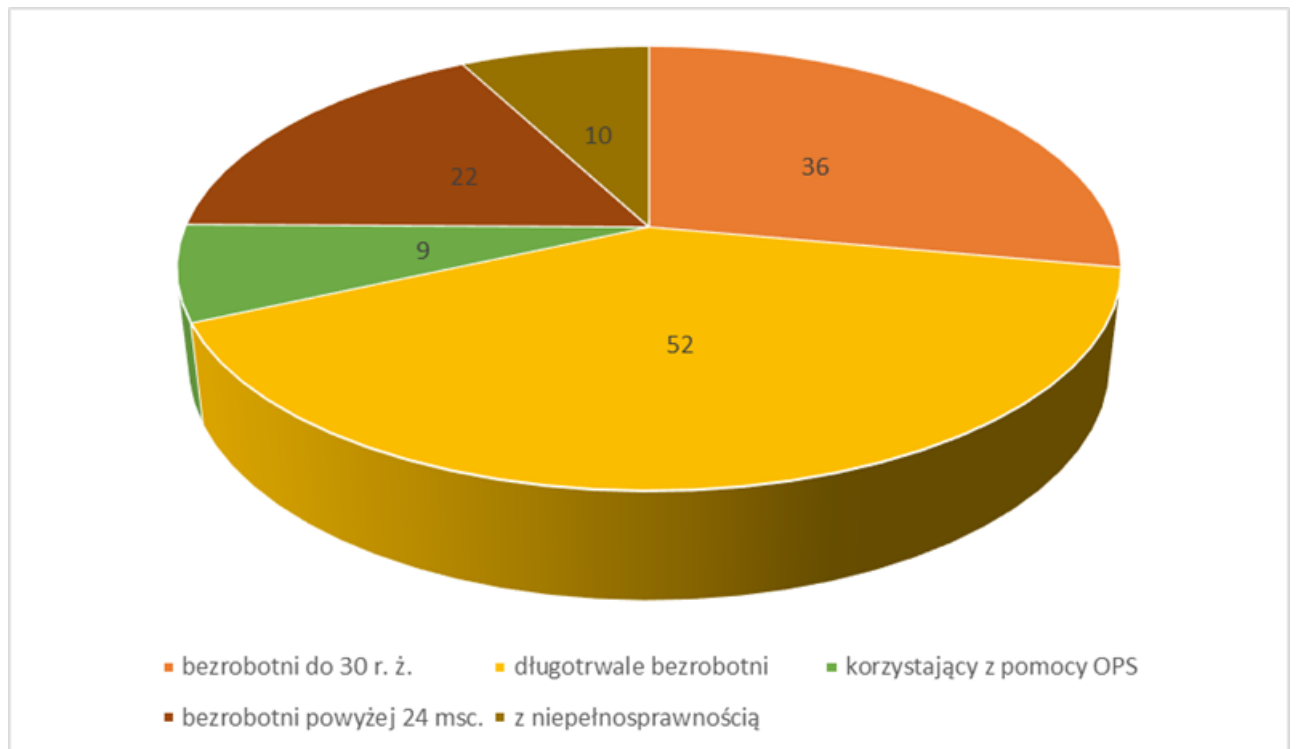
Karta diagnostyczna

Wyszczególnienie	Lata		
	2022	2023	2024

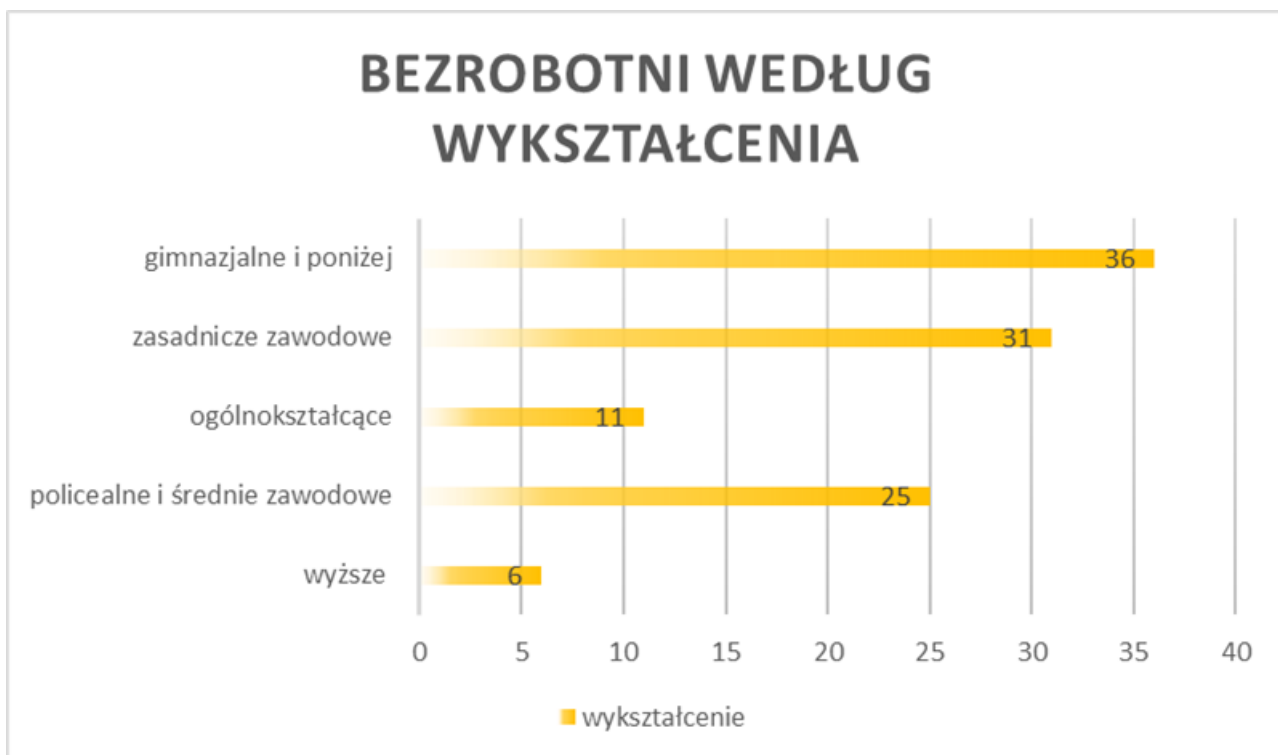
Liczba mieszkańców gminy Drzycim	4902	4844	4784
Liczba mieszkańców gminy Drzycim w podziale kobiety/mężczyźni	2346/2438	2375/2469	2401/2501
Liczba dzieci zamieszkujących gminę Drzycim w wieku 0-18	1088	1078	1039
Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej	122	116	110
Liczba osób korzystających z pomocy społecznej	338	308	305
Liczba rodzin korzystających ze świadczeń wychowawczych	553	-	-
Liczba dzieci uprawnionych do świadczeń wychowawczych	942	-	-
Liczba rodzin korzystających ze świadczeń rodzinnych	314	283	269
Liczba rodzin korzystających z funduszu alimentacyjnego	17	14	15
Liczba dzieci korzystających ze stypendiów socjalnych	12	16	10
Liczba rodzin korzystających z dodatku mieszkaniowego	19	16	12
Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskiej Karty”	6	6	3
Liczba dzieci/młodzieży z terenu gminy Drzycim przebywających w pieczy zastępczej	1	1	3
Liczba asystentów rodziny	1	1	1
Liczba rodzin korzystających ze wsparcia asystentów rodziny	10	9	8

źródło: własne

Dane statystyczne dotyczące osób bezrobotnych na terenie gminy Drzycim w roku 2024, przedstawiają się następująco:

źródło: PUP Świecie

źródło: PUP Świecie

Punktem wyjścia do określenia zadań Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2025-2027 jest analiza danych o osobach i rodzinach objętych wsparciem Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Drzycimiu, instytucji współpracujących i działających na rzecz dzieci i rodzin.

Liczba ludności na przestrzeni trzech lat utrzymuje się na zbliżonym poziomie. Zauważa się tendencję spadkową co do liczby mieszkańców gminy.

źródło: własne

Powody przyznania pomocy społecznej w latach 2022-2024 w ramach zadań własnych i zleconych, bez względu na ich rodzaj, formę i źródła finansowania

Powody trudnej sytuacji życiowej	2022		2023		2024	
	Liczba rodzin ogółem	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin ogółem	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin ogółem	Liczba osób w rodzinach
Ubóstwo	53	132	50	110	37	97
Sieroctwo	-	-	-	-	1	3
Potrzeba ochrony macierzyństwa i wielodzietności	7	36	11	67	14	80
Bezrobocie	61	184	55	170	42	130
Niepelnosprawność	30	56	30	51	29	52
Bezdomność	1	1	1	1	1	1
Długotrwała choroba	36	101	37	112	36	111
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	15	51	15	55	12	41
w tym rodziny: niepełne	2	6	5	22	5	17
wielodzietne	2	12	2	12	1	7
Przemoc w rodzinie	1	3	-	-	-	-
Alkoholizm	3	5	2	2	2	6
Narkomania	-	-	1	4	-	-
Brak umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej palcówki opiekuńczo-wychowawcze	-	-	-	-	-	-
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	-	-	1	1	-	-
Sytuacja kryzysowa	-	-	-	-	1	1

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Drzycimiu wskazują, że w analizowanym okresie dominującymi problemami w rodzinach korzystających ze wsparcia jest ubóstwo, długotrwała choroba i bezrobocie.

Jak można zauważyć, dane statystyczne wskazują na spadek liczby rodzin, którym przyznano decyzją świadczenia z pomocy społecznej, na co niewątpliwie wpływ miały różne czynniki, w szczególności poprawa sytuacji finansowej rodzin spowodowana wzrostem płac i świadczeń dla rodzin przy równoległym utrzymaniu się na jednym poziomie wysokości kryterium dochodowego uprawniającego do otrzymania świadczeń z pomocy społecznej.

Niezwykle istotną formą wsparcia jest prowadzenie pracy socjalnej w rodzinie. Jej celem jest udzielenie pomocy rodzinie skierowanej na rozwinięcie lub wzmocnienie aktywności i samodzielności życiowej oraz jej zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie, a także poprawa funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym.

Typy rodzin, ze względu na liczbę dzieci w rodzinie, objętych pomocą społeczną w latach 2022-2024

Rodziny z dziećmi	Lata		
	2022	2023	2024
OGÓLEM			
Liczba dzieci			
1	20	17	14
2	26	22	21
3	9	15	16
4	6	5	6
5	1	1	0
6 i więcej	0	0	1

W wyniku dysfunkcji, której dotyczą rodziny objęte wsparciem dochodzi do sytuacji kryzysowych, kiedy należy zabezpieczyć dobro małoletnich dzieci poprzez umieszczenie ich w pieczy zastępczej. W latach 2022-2024 z terenu gminy Drzycim troje dzieci przebywało w rodzinie zastępczej.

Udzielanie wsparcia rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych stanowi, zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, zadanie obowiązkowe gminy.

Środowisko rodzinne reprezentujące właściwe postawy rodzicielskie, budujące dobrą, przepojoną miłością, życzliwością oraz serdecznością atmosferę domu, w znacznym stopniu wpływa na kształtowanie pozytywnych zachowań u dziecka oraz na jego prawidłowy rozwój społeczny i psychiczny. Dziecko będące pełnoprawnym członkiem rodziny, która w pełni je akceptuje, podejmuje starania, chętnie się uczy, rozwija swoje zainteresowania, staje się samodzielne oraz zdolne do zaspokajania potrzeby bezpieczeństwa, osiągnięcia dojrzałości emocjonalnej i psychicznej.

Rodzice preferujący właściwe postawy wobec dziecka, otaczają je troskliwą opieką, dostrzegają i zaspokajają jego potrzeby, co powoduje, że dziecko jest ufne wobec swoich rodziców. Dlatego tak istotne jest rozwijanie gminnego systemu wspierania rodziny, zapewniającego rodzinom przeżywającym trudności możliwość uzyskania specjalistycznej pomocy oraz podejmowanie działań prewencyjnych, profilaktycznych i edukacyjnych mających na celu zwiększenie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodziców, u których występuje problem z należytą realizacją tych funkcji.

Najlepszym środowiskiem życia i rozwoju dziecka jest rodzina. Środowisko rodzinne ma wpływ na rozwój dziecka i jego dorosłe życie w każdym wymiarze, m.in.: tożsamości, wartości, stylu życia, zdrowia, edukacji, aspiracji i wyborów zawodowych, relacji interpersonalnych i kontaktów społecznych, radzenia sobie w trudnych sytuacjach życiowych. Rodziny, które doświadczają problemów, w tym opiekuńczo-wychowawczych, nie są w stanie samodzielnie zapewnić dzieciom podstawowych potrzeb materialnych oraz potrzeb emocjonalnych, zdrowotnych, edukacyjnych. Trudności te wpływają negatywnie na życie i rozwój najmłodszych członków rodzin, którzy są całkowicie zależni od rodziców zobowiązanych do sprawowania nad nimi opieki. Służby socjalne pracują jednocześnie z rodzicami (opiekunami) dzieci oraz zapewniają opiekę i usługi specjalistyczne dzieciom, które tego potrzebują.

Współcześnie rodzina mierzy się z konsekwencjami przemian społecznych, ekonomicznych oraz technologicznych. Istnieją trendy, które mogą mieć wpływ na sytuację rodzin. Są to między innymi osamotnienie, uzależnienie, zdrowie psychiczne, wypalenie oraz kumulacja problemów społecznych. W dzisiejszych czasach wyzwaniem dla rodzin jest łączenie ról zawodowych i rodzinnych, w szczególności zapewnienie usług opiekuńczych dla ich dzieci.

DEFINICJA RODZINY, TYPOLOGIA RODZIN I JEJ FUNKCJE

1.1 Rodzina

Według prawa rodzinnego, tj. Kodeksu Rodzinnego i Opiekuńczego rodziną jest związek małżeński kobiety i mężczyzny. Rodzina, która powstaje w chwili formalnego zawarcia związku małżeńskiego może obejmować co najwyżej dwa pokolenia tj. oprócz małżonków obejmuje ona dzieci. Dzieci są częścią rodziny do czasu wspólnego zamieszkiwania ze swoimi rodzicami.

Pojęcie rodziny nie oznacza jednak konieczności występowania pokrewieństwa pomiędzy jej członkami, gdyż rodziną w świetle prawa rodzinnego będą także rodziny zastępcze spokrewnione i niespokrewnione.

Na gruncie ustawy o pomocy społecznej pojęcie rodziny nie jest oparte na więzach pokrewieństwa. Za rodzinę w powyższym akcie, zgodnie z art. 6 pkt 14, uznaje się osoby spokrewnione i niespokrewnione, pozostające w faktycznym związku, wspólnie zamieszkujące i gospodarujące, przy czym te dwie przesłanki muszą być spełnione łącznie. W tym ujęciu rodziną jest więc także związek konkubencki.

1.2 Typologia rodziny

Najlepsze warunki do rozwoju człowieka ma rodzina pełna. Wg T.E. Olearczyk jest to taka rodzina, w której mężczyzna i kobieta związani są węzłem małżeńskim (sakramentalnym i cywilnym), połączeni

silną więzią emocjonalną, mieszkają razem i wspólnie wychowują swoje dzieci. Rodzina taka może mieć różnorodny obraz i może to być:

- 1) rodzina zdrowa, wydolna wychowawczo oraz w dobrej sytuacji materialnej,
- 2) rodzina zdrowa, lecz biedna, w złej sytuacji materialnej,
- 3) rodzina zdrowa, wydolna finansowo, lecz niewydolna wychowawczo,
- 4) rodzina zdrowa, niewydolna wychowawczo, biedna,
- 5) rodzina zdrowa psychicznie i moralnie, lecz z nękającymi ją chorobami przewlekłymi, chorymi lub upośledzonymi dziećmi,
- 6) rodzina zagrożona patologią,
- 7) rodzina patologiczna;

Przeciwieństwem wyżej opisanej rodziny pełnej jest rodzina niepełna, czyli taka, w której rolę wychowawczą dzieci sprawuje tylko jedno z małżonków. Model takiej rodziny to: dziecko – matka, dziecko – ojciec. Rodzina ta może mieć następujące charakter:

- 1) niepełna pozytywna, zdrowa, wydolna wychowawczo, stabilna, zamożna,
- 2) niepełna pozytywna, wydolna wychowawczo, w złej sytuacji finansowej,
- 3) niepełna zagrożona, z różnymi trudnościami,
- 4) niepełna patologiczna.

Jednym z rodzajów rodzin niepełnych jest także rodzina zastępcza, która zajmuje się wychowaniem i rozwojem dzieci, których rodzice nie są w stanie wychować, bądź zmarli.

Kolejnym typem jest rodzina samotnej matki. Najliczniejszą grupę stanowią tu wdowy samotnie wychowujące dzieci, kobiety rozwiedzione oraz panny z dziećmi.

Czwartą kategorię stanowią rodziny zrekonstruowane, gdzie rodzic zawarł powtórny związek małżeński, a w którym wychowują się dzieci:

- z różnych związków,
- z poprzednich związków oraz z aktualnego,
- opuszczone przez ojca lub matkę z poprzedniego, ale nie z pierwszego związku małżeńskiego;

Dla dzieci żyjących w takim typie rodziny ważne jest, aby rodzinę charakteryzował silny związek emocjonalny między dziećmi i rodzicami.

Specyficzną formą rodziny jest konkubinaty (nieformalny związek). W tej nieformalnej rodzinie proces wychowawczy będzie zależeć od tego, kim są ludzie go tworzący. Dla dziecka ważne jest to, aby niezależnie od typu rodziny, w jakiej jest wychowywane, zostały zaspokojone jego potrzeby biologiczne, a przede wszystkim psychiczne.

1.3 Funkcje rodziny

„Funkcja rodziny, to tyle co wyspecjalizowane i permanentne działania i współdziałania członków rodziny wynikające z bardziej lub mniej uświadomionych sobie przez nich zadań, podejmowanych w ramach wyznaczonych przez obowiązujące normy i wzory, a prowadzące do określonych efektów głównych i pobocznych”. W związku z koniecznością zaspokajania licznych potrzeb swoich członków oraz zrealizowania celów, jakie stawia przed nią szersza zbiorowość, instytucja rodzinna jako grupa społeczna posiada istotną cechę, mianowicie realizuje pewne funkcje (zadania). Funkcje rodziny są ściśle związane z jej strukturą.

W. Okoń wyróżnia cztery podstawowe funkcje rodziny:

1. *Prokreacyjna* – wynikająca z dążenia człowieka do zaspokojenia popędu płciowego i posiadania potomstwa będące motywacją zawierania małżeństwa i tworzenia rodziny.

2. *Wychowawcza* – konsekwencja funkcji prokreacyjnej: udział rodziny w socjalizacji dziecka we wszystkich jej fazach: od wczesnej opieki do usamodzielnienia się, zapewnienia dzieciom odpowiedniego startu życiowego.

3. *Gospodarcza* – od niej zależy spełnienie poprzednich funkcji – prowadzenia gospodarstwa domowego zaspokajającego potrzeby materialne członków rodziny.

4. *Sprawowanie pieczy* – nad życiem członków, ich zachowaniem, kulturą, zdrowiem, trudnościami życiowymi.

1.4 Wychowanie

Wychowanie to bardzo długotrwały proces. Pierwszymi nauczycielami dzieci są ich rodzice i to oni przede wszystkim ponoszą odpowiedzialność za ich wychowanie. Wg W. Okonia „wychowanie w rodzinie, wychowanie w kręgu rodzinnym, stanowiącym pierwszą szkołę wychowania dla ogromnej większości ludzi; skłaniają się nań czynności opiekuńczo-pielęgnacyjne rodziców względem dzieci (...) oraz czynności wychowawcze w zakresie wychowania fizyczno-zdrowotnego, umysłowego, moralno-społecznego, religijnego i estetycznego, jak również aktywność i działalność dzieci (...), stopniowo obejmująca wykonywanie różnorodnych zadań”.

Wychowawczej działalności rodziny nie jest w stanie zastąpić żadne inne środowisko wychowawcze. Dzieci odrzucone przez rodziców, pozbawione rodziny, chociaż opiekę nad nimi przejmuje państwo, dorastają w atmosferze pewnej dyskwalifikacji. Środowisko rodzinne jest najważniejszym czynnikiem decydującym o osobowości dziecka w rozwojowym okresie jego życia. Żłobek, przedszkole i szkoła tworzą sztuczne środowisko, natomiast rodzina tworzy naturalne środowisko wychowawcze. Niektórzy rodzice błędnie jedynymi odpowiedzialnymi za wychowanie swoich dzieci czynią ww. placówki. Przebieg wychowania zależy od sytuacji w jakiej się ono dokonuje. Inne jest wychowanie w przedszkolu, inne w szkole, a jeszcze inne w domu rodzinnym. W każdym z tych środowisk wchodzi w grę różne cele, warunki i czynniki wychowawcze. W przedszkolu dominują cele rekreacyjne, wychowawcze a w szkole – cele dydaktyczne. W rodzinie natomiast na pierwszy plan wysuwa się wzajemna opieka, zaspokojenie potrzeb dziecka, rodzicielska troska o prawidłowy jego rozwój i wychowanie. Rodzina kształtuje pierwsze wyobrażenie dziecka o świecie, uczy je norm postępowania, odróżniania tego co dobre a co złe.

Istnieje jednak wiele przeszkód na drodze dobrego wychowania rodzinnego. Wiązą się one m.in. z życiową sytuacją wielu rodzin oraz różnorodnymi szkodliwymi wychowawczo postawami rodziców.

Prawidłowemu funkcjonowaniu rodziny może zagrażać szereg czynników, wśród których istotną rolę odgrywają zjawiska patologiczne. Ich oddziaływanie czyni daną rodzinę dysfunkcyjną, czyli taką, która nie potrafi sprostać swoim obowiązkom względem dzieci i innych członków rodziny oraz pomyślnie rozwiązywać swoich problemów i sytuacji kryzysowych.

Problemy występujące w takiej rodzinie często są złożone i wymagają interdyscyplinarnych rozwiązań. Alkoholizm, narkomania, przemoc, niewydolność w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych, to główne problemy dezorganizujące życie rodzin, którym często towarzyszy również problem ubóstwa, czy długotrwałego bezrobocia. Są one najczęściej przyczyną niedostosowania społecznego dzieci.

W przypadku dezorganizacji rodzina nie jest w stanie realizować podstawowych zadań, role wewnątrzrodzinne ulegają zaburzeniu, a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się coraz bardziej niezgodne z normami prawnymi, moralnymi oraz oczekiwaniami społecznymi. Dlatego, jeśli w funkcjonowaniu rodziny pojawiają się dysfunkcje, instytucje i służby zobligowane do wspierania rodziny zobowiązane są do podjęcia na jej rzecz określonych działań. Rodziny dysfunkcyjne wymagają stałego monitorowania przez pracowników socjalnych, pedagogów szkolnych, pracowników przychodni medycznych, policji, kuratorów sądowych i przedstawicieli innych instytucji, które mają kontakt z rodziną.

Celem polityki prorodzinnej państwa z punktu widzenia ochrony dobra dziecka jest wspieranie i pomoc ukierunkowana na przezwyciężenie trudności i usamodzielnienie poprzez wskazanie sposobów wyjścia z sytuacji kryzysowej i odpowiednie wsparcie materialne.

Organizując różnorodne formy wsparcia na rzecz rodziny wieloproblemowej, należy kierować się zasadą podstawowej roli rodziny w rozwoju dziecka. Zamiast zastępować rodzinę w jej funkcji opiekuńczo - wychowawczej, należy ją wspierać i wspomagać tak, aby przywrócić prawidłowe funkcjonowanie. Stąd założeniem Programu jest wsparcie rodziny naturalnej, już na etapie, gdy problemy się zaczynają oraz eliminowanie takich sytuacji, kiedy dziecko musi opuścić własną rodzinę.

V. ORGANIZACJA WSPARCIA RODZINY

Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych to zespół planowych działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do wypełniania tych funkcji. Wspieranie rodziny jest prowadzone za jej zgodą i aktywnym udziałem, z uwzględnieniem zasobów własnych oraz źródeł wsparcia zewnętrznego. Obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych oraz organizacji pieczy zastępczej, w zakresie ustalonym ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U z 2025 r. poz. 49), spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz na organach administracji rządowej. Obowiązek ten jednostki samorządu terytorialnego oraz organy administracji rządowej realizują w szczególności we współpracy ze środowiskiem lokalnym, sądami i ich organami pomocniczymi, Policją, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz organizacjami społecznymi.

1. ZADANIA GMINY Z ZAKRESU WSPIERANIA RODZINY

Zgodnie z art. 176 Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych gminy należy :

- 1) opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny;
- 2) tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny;
- 3) tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego, oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych poprzez:
 - a) zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
 - b) organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,
 - c) prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci,
- 4) finansowanie :
 - a) podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
 - b) kosztów związanych z udzielaniem pomocy przez rodziny wspierające,
- 5) współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym,
- 6) sporządzanie sprawozdań rzeczowo - finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie,
- 7) prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.

1.1 Asystent rodziny

W ramach realizacji ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej zostało utworzone stanowisko asystenta rodziny.

Na terenie gminy Drzycim od kwietnia 2012 r. pracuje 1 asystent rodziny.

Pomoc asystenta mogą otrzymać rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz rodziny, której dzieci są czasowo umieszczone poza rodziną. Asystent rodziny prowadzi pracę z rodziną w miejscu jej zamieszkania lub w miejscu wskazanym przez rodzinę. Celem pracy asystenta jest osiągnięcie przez rodzinę podstawowego poziomu stabilności życiowej, która umożliwi jej wychowywanie dzieci. Jego głównym zadaniem jest niedopuszczenie do oddzielenia dzieci od rodziny lub ich powrót do rodziców, jeżeli już zostały umieszczone poza rodziną.

Do zadań asystenta rodziny należy w szczególności :

1. opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym,
2. opracowanie, we współpracy z członkami rodziny i koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, planu pracy z rodziną, który jest skoordynowany z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej,
3. udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego,
4. udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych, psychologicznych, problemów wychowawczych z dziećmi,
5. wspieranie aktywności społecznej rodzin,
6. motywowanie członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych,
7. udzielanie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymaniu pracy zarobkowej,
8. motywowanie do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców, mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych,
9. udzielanie wsparcia dzieciom, w szczególności poprzez udział w zajęciach psychoedukacyjnych,
10. podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin,
11. prowadzenie indywidualnych konsultacji wychowawczych dla rodziców i dzieci,
12. realizacja zadań określonych w ustawie z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”,
13. prowadzenie dokumentacji dotyczącej pracy z rodziną,
14. dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny,
15. monitorowanie funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną,
16. sporządzanie, na wniosek sądu, opinii o rodzinie i jej członkach
17. współpraca z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny
18. współpraca z zespołem interdyscyplinarnym lub grupą roboczą lub innymi podmiotami, których pomoc przy wykonywaniu zadań uzna za niezbędną.

Asystent rodziny prowadzi pracę z rodziną w miejscu jej zamieszkania lub miejscu wskazanym przez rodzinę, za jej zgodą i z jej aktywnym udziałem, z uwzględnieniem zasobów własnych rodziny oraz źródeł wsparcia zewnętrznego. Liczba rodzin, z którymi jeden asystent rodziny może w tym samym czasie prowadzić pracę, jest uzależniona od stopnia trudności wykonywanych zadań, jednak nie może przekroczyć 15.

Środowiska rodzinne są na bieżąco monitorowane i typowane do objęcia pomocą asystenta. Zwiększa się ilość wydawanych przez sąd postanowień zobowiązujących niewydolne wychowawczo rodziny do współpracy z asystentem (art. 109 k.r.o).

Wprowadzenie asystenta i jego praca z rodziną ma na celu podniesienie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodziców, podniesienie poziomu ich odpowiedzialności za losy swojej rodziny oraz umiejętności komunikacyjnych w rodzinie. W efekcie wspólne działania rodziny, asystenta i pracownika socjalnego, przy wsparciu instytucji i organizacji, mają zapobiec rozpadowi rodziny i umieszczeniu dzieci w pieczy zastępczej.

W analizowanym okresie asystent rodziny prowadził pracę z rodzinami w miejscu ich zamieszkania. Wykonując swoje obowiązki współpracował z różnymi instytucjami: szkołami, przedszkolami z terenu gminy, z kuratorami sądowymi, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Świeciu oraz placówkami ochrony zdrowia. Asystent rodziny jest również członkiem Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy.

Koszt zatrudnienia asystenta rodziny pokrywany był z budżetu gminy oraz ze środków finansowych uzyskanych z programu Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej „Asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej”.

VI. CEL GŁÓWNY PROGRAMU

Wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych w procesie przywracania ich zdolności do prawidłowego funkcjonowania.

Cel strategiczny będzie realizowany przez:

- kształtowanie prawidłowych wzorów funkcjonowania rodziny;
- tworzenie nowych oraz doskonalenie dotychczasowych form wsparcia i pomocy rodzinie;
- aktywizowanie społeczności do współpracy na rzecz rodziny;
- pomoc w opiece i wychowaniu dziecka;
- wspieranie rodzin przez asystenta rodziny;

Priorytetem w prowadzeniu wsparcia dla rodzin jest utrzymanie w miarę możliwości systemu rodzinnego w całości, przy kierowaniu się nadrzędną zasadą dobra dziecka. Umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej powinno następować po wyczerpaniu wszelkich form pomocy jego rodzicom. W związku z tym wszelkie działania powinny zmierzać do poprawy sytuacji w rodzinie, tak aby było możliwe pozostanie dziecka w rodzinie naturalnej.

VII. CELE SZCZEGÓŁOWE PROGRAMU

1. Diagnozowanie i analiza środowisk rodzinnych poprzez:

wwywiad środowiskowy w rodzinie przeżywającej trudności,

wpracę socjalną polegającą na rozpoznaniu deficytów w zakresie pełnienia ról rodzicielskich, zaniedbań względem dzieci oraz ocenie sytuacji dziecka w rodzinie, środowisku szkolnym, rówieśniczym,

wkonsultacje ze specjalistami w celu sprecyzowania czynników mających wpływ na dysfunkcjonalność rodziny;

2. Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka i rodziny poprzez:

vobjęcie dożywianiem uczniów szkół podstawowych i gimnazjów na terenie naszej gminy,

vmonitorowanie zagrożeń dotyczących sytuacji zdrowotnej dzieci poprzez kontakt i współpracę z placówką służby zdrowia na terenie gminy Drzycim,

vzapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej ubogim rodzinom w ramach ustawy o pomocy społecznej między innymi poprzez przyznawanie zasiłków;

3. Rozwijanie umiejętności opiekuńczo - wychowawczych rodziny, zapewnienie jej specjalistycznego poradnictwa i wsparcia poprzez:

vumożliwienie rodzinom korzystania z pomocy asystenta rodziny, który w przypadku zagrożenia prawidłowego rozwoju dziecka w rodzinie, ma wspomagać rodzinę w osiągnięciu przez nią stabilności życiowej, umożliwiającej prawidłowe wypełnianie funkcji opiekuńczo- wychowawczej,

vumożliwienie dzieciom z rodzin przeżywającym trudności korzystania z pomocy Gminnej Biblioteki Publicznej Centrum Kultury i Rozwoju, która przy wsparciu asystenta rodziny pomaga w opiece i wychowaniu dzieci,

vpomoc w dostępie do konsultacji i specjalistycznego poradnictwa psychologicznego, pedagogicznego, terapeutycznego rodzinom przeżywającym trudności,

vpomoc rodzinom w dostępie do poradnictwa prawnego, szczególnie w zakresie prawa rodzinnego (m. in. Punkt Nieodpłatnej Pomocy Prawnej działający w Gminnej Bibliotece Publicznej Centrum Kultury i Rozwoju w Drzycimiu);

4. Zapobieganie powstaniu sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz rozwiązywania już istniejących poprzez:

a.systematyczne monitorowanie rodzin zagrożonych kryzysem przez pracowników socjalnych, asystenta rodziny, nauczycieli, pedagogów szkolnych oraz przedstawicieli innych zawodów kontaktujących się z rodziną, w tym z przedstawicielami służby zdrowia,

b.motywowanie członków rodziny do podejmowania działań na rzecz ograniczenia bądź niwelowania własnych dysfunkcji np. podjęcie terapii leczenia uzależnień - współpraca z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Punktem Konsultacyjnym w Gródku, podjęcie terapii dla ofiar oraz sprawców przemocy domowej - współpraca z policją i Zespołem Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy,

c.zaangażowanie i motywowanie rodzin oraz pomoc w dostępie do korzystania ze specjalistycznego wsparcia dla rodziców w celu podniesienia umiejętności opiekuńczo - wychowawczych, wzmocnienia poczucia odpowiedzialności za własną sytuację życiową, dostarczenia wiedzy na temat prawidłowego wypełniania obowiązków rodzicielskich,

d.współpracę z podmiotami, instytucjami działającymi w środowisku lokalnym, w szczególności ze szkołami, policją, placówkami służby zdrowia, sądami, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, w celu poprawy sytuacji rodzinnej pod względem zdrowotnym, materialnym i społecznym,

e.bieżące aktualizowanie strony internetowej Ośrodka Pomocy Społecznej w Drzycimiu w zakresie miejsc i form pomocy rodzinom będącym w kryzysie;

5. Dążenie do reintegracji rodzin poprzez:

vpomoc rodzinie, z której dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej w odbudowaniu odpowiedniego środowiska wychowawczego z poprawnymi relacjami i rolami, pozwalającymi na powrót dzieci do rodziny naturalnej, przywracanie prawidłowego funkcjonowania rodzin, poprzez wsparcie asystenta rodziny.

6. Podejmowanie działań profilaktycznych poprzez udział w ogólnopolskich kampaniach, których celem jest wzmocnienie rodziny i jej roli w społeczeństwie.

Realizacja głównego celu będzie dokonywana poprzez realizację 5 celów szczegółowych – operacyjnych:

Cel operacyjny 1	Budowanie zintegrowanego systemu wsparcia dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu swoich funkcji
Cel operacyjny 2	Przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji społecznej rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze
Cel operacyjny 3	Opieka nad dziećmi z rodzin z trudnościami w wypełnianiu swoich funkcji
Cel operacyjny 4	Zabezpieczenie podstawowych potrzeb dziecka i rodziny
Cel operacyjny 5	Wspieranie kobiet w ciąży i rodzin ze szczególnym uwzględnieniem kobiet w ciąży powikłanej oraz w sytuacji niepowodzeń położniczych

CEL OPERACYJNY 1				
Budowanie zintegrowanego systemu wsparcia dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu swoich funkcji				
ZADANIA	REALIZATORZY	WSKAŹNIKI	EFEKTY	OKRES REALIZACJI
1.1. Analiza sytuacji rodzin zagrożonych kryzysem	GOPS Drzycim Zespół Interdyscyplinarny	- liczba rodzin z dziećmi przeżywających trudności objętych wsparciem - liczba dzieci w rodzinach objętych wsparciem - liczba rodzin objętych wsparciem asystenta - liczba rodzin z dziećmi objętych działaniami w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej	- zapewnienie instytucjonalnego wsparcia rodzinom przeżywającym trudności - wczesne reagowanie na pojawiające się trudności w rodzinie - zapobieganie pogłębianiu się sytuacji kryzysowych	2025-2027
1.2. Monitorowanie sytuacji dziecka w rodzinach przeżywających trudności lub zagrożonych kryzysem	GOPS Drzycim Zespół Interdyscyplinarny Szkoły z terenu Gminy	- - liczba rodzin, w których sytuacja dziecka jest monitorowana	- - niezwłoczne reagowanie na pojawiające się trudności w rodzinie, zapewnienie rodzinie możliwości skorzystania ze specjalistycznej pomocy	2025-2027
1.3. Propagowanie roli asystenta rodziny i zwiększenie zatrudnienia asystentów rodziny	GOPS Drzycim Zespół Interdyscyplinarny	- liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny - liczba dzieci objętych wsparciem asystenta rodziny - liczba zatrudnionych asystentów rodziny as	- zwiększenie wiedzy rodziców w zakresie możliwości uzyskania pomocy w formie wsparcia asystenta rodziny - zwiększenie świadomości społecznej w zakresie zadań realizowanych przez asystenta - zapewnienie rodzinom wsparcia asystenta	2025-2027
1.4. Interdyscyplinarna współpraca pomiędzy lokalnymi instytucjami i podmiotami działającymi na rzecz wspierania rodzin	GOPS Drzycim Zespół Interdyscyplinarny	- liczba kontaktów nawiązywanych w ramach współpracy z lokalnymi instytucjami i podmiotami - liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego	- udzielanie kompleksowej, specjalistycznej pomocy i wsparcia rodzinie	2025-2027
CEL OPERACYJNY 2				
Przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji społecznej rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze				
ZADANIA	REALIZATORZY	WSKAŹNIKI	EFEKTY	OKRES REALIZACJI
2.1. Edukacja służąca wzmocnieniu kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodziców	GOPS Drzycim PP Osie Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna Świecie UG Drzycim	- liczba rodzin korzystających z zajęć edukacyjnych - liczba przeprowadzonych zajęć - liczba rodzin, które nabyły umiejętności samodzielnego funkcjonowania i rozwiązywania problemów - liczba kampanii społecznych	- wzrost wiedzy rodziców w zakresie prawidłowych metod wychowawczych oraz prawidłowej komunikacji w rodzinie - promowanie pozytywnych postaw rodzicielskich - wzrost kompetencji opiekuńczych i wychowawczych rodziców	2025-2027
2.2. Zwiększenie dostępności do specjalistycznego poradnictwa rodzinnego, socjalnego, prawnego, psychologicznego	GOPS Drzycim PCPR Świecie Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna Świecie GKRPA	- liczba osób korzystających ze specjalistycznego poradnictwa	- skrócenie czasu oczekiwania na pomoc specjalistów - udzielanie niezwłocznego wsparcia rodzinom w kryzysie - poprawa funkcjonowania rodzin i osób korzystających ze wsparcia - poprawa relacji pomiędzy członkami rodziny	2025-2027

2.3. Poradnictwo pedagogiczne i psychologiczne świadczone na rzecz dzieci i młodzieży	Szkoły z terenu Gminy	- liczba dzieci korzystających z poradnictwa - liczba rodziców korzystających z poradnictwa	- zapewnienie wsparcia dzieciom i młodzieży oraz rodzicom	2025-2027
---	-----------------------	--	---	-----------

CEL OPERACYJNY 3

Opieka nad dziećmi z trudnościami w wypełnianiu swoich funkcji

ZADANIA	REALIZATORZY	WSKAŹNIKI	EFEKTY	OKRES REALIZACJI
3.1. Monitorowanie funkcjonowania rodzin, w których zakończył pracę asystent rodziny	GOPS Drzycim	- liczba rodzin objętych monitoringiem - liczba dzieci w rodzinach objętych monitoringiem	- udzielanie wsparcia w sytuacji pojawienia się kryzysu - zabezpieczenie potrzeb - utrwalenie wypracowanych umiejętności - zapewnienie poradnictwa rodzinnego w okresie po zakończeniu realizacji planu pomocy	2025-2027
3.2. Praca socjalna z rodziną przeżywającą trudności opiekuńczo-wychowawcze	GOPS Drzycim	- liczba rodzin z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi objętych pracą socjalną (problem uzależnień, przemocy)	- wsparcie rodziców w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych - przeciwdziałanie umieszczeniu dzieci w pieczy zastępczej - minimalizowanie ryzyka występowania ponownych aktów przemocy domowej oraz z problemem uzależnień - zapewnienie rodzinie możliwości skorzystania ze specjalistycznej pomocy	2025-2027
3.3. Doskonalenie zawodowe pracowników instytucji i podmiotów zajmujących się pomocą dziecku i rodzinie	GOPS Drzycim PCPR Świecie Szkoły z terenu Gminy PPP Świecie	- liczba odbytych szkoleń w ramach podnoszenia kompetencji - liczba pracowników uczestniczących w szkoleniach	- wzrost kompetencji osób realizujących działania na rzecz wspierania rodzin przeżywających trudności	2025-2027
3.4. Zabezpieczenie środków finansowych na współfinansowanie pobytu dziecka w pieczy zastępczej	GOPS Drzycim	- wysokość środków finansowych przeznaczonych na współfinansowanie pobytu dzieci w pieczy zastępczej	- zapewnienie dzieciom bezpiecznych warunków życia i właściwej opieki	2025-2027

CEL OPERACYJNY 4

Zabezpieczenie podstawowych potrzeb dziecka i rodziny

ZADANIA	REALIZATORZY	WSKAŹNIKI	EFEKTY	OKRES REALIZACJI
4.1. Objęcie pomocą finansową i rzeczową rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej	GOPS Drzycim UG Drzycim	- liczba dzieci objętych pomocą - liczba rodzin korzystających z pomocy - liczba dzieci korzystających z dodatków przy zasiłku rodzinnym	- poprawa sytuacji materialnej i bytowej	2025-2027

CEL OPERACYJNY 5

Wspieranie kobiet w ciąży i rodzin ze szczególnym uwzględnieniem kobiet w ciąży powiklanej oraz w sytuacji niepowodzeń położniczych				
ZADANIA	REALIZATORZY	WSKAŹNIKI	EFEKTY	OKRES REALIZACJI
5.1. Praca środowiskowa	GOPS Drzycim	- liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny - liczba rodzin objętych pracą socjalną	- wsparcie rodzin w trudnej sytuacji życiowej, ułatwienie dostępu do różnych form wsparcia i pomocy	2025-2027
5.2. Objęcie wsparciem materialnym rodzin z dzieckiem z niepełnosprawnością	GOPS Drzycim UG Drzycim	- liczba rodzin korzystających z jednorazowego świadczenia w wysokości 4.000 zł	- częściowa poprawa sytuacji materialnej rodzin	2025-2027

VIII. . ADRESACI PROGRAMU

Odbiorcami programu są rodziny wychowujące dzieci, zamieszkałe na terenie gminy Drzycim dotknięte przemocą, problemem uzależnień, zagrożone ubóstwem, przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz rodziny, z których dzieci umieszczone zostały w pieczy zastępczej.

IX. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Środki na realizację Programu będą pochodzić z budżetu gminy Drzycim, środków ujętych w budżecie Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Drzycimiu oraz środków pozabudżetowych pozyskiwanych z innych źródeł.

X. REALIZATORZY PROGRAMU

Realizatorami Programu są instytucje i podmioty, które w ramach swoich kompetencji posiadają obowiązek wspierania rodziny, w szczególności rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz podmioty realizujące działania na rzecz wspierania rodziny. Przy realizacji Programu niezbędna jest współpraca wszystkich instytucji i podmiotów.

Lp.	Instytucja:	Zadania / zakres współpracy:
1.	Urząd Gminy Drzycim	·Wspieranie lokalnych programów oraz inicjatyw na rzecz rodziny w zakresie kreowania i upowszechniania pozytywnych wzorców funkcjonowania rodziny.
2.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie Świeciu	·Udzielanie pomocy i wsparcia w rozwiązywaniu problemów dotyczących rodzin zastępczych oraz rodzin zagrożonych kryzysem. ·Zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz w placówkach opiekuńczo-wychowawczych. ·Udzielanie wsparcia osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka oraz placówki opiekuńczo-wychowawcze ·Podjęcie czynności w ramach procedury Niebieskiej Karty.
3.	Sąd Rejonowy - Wydział Rodzinny i Nieletnich	·Orzekanie z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego.

4.	Kuratorzy sądowi	<ul style="list-style-type: none"> ·Wykonywanie zadań o charakterze wychowawczo-resocjalizacyjnym, diagnostycznym, profilaktycznym i kontrolnym związanych z wykonywaniem orzeczeń sądu. ·Podejmowanie czynności w ramach procedury Niebieskiej Karty.
5.	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Drzycimiu	<ul style="list-style-type: none"> ·Zapewnienie osobom uzależnionym i ich rodzinom oraz ofiarom przemocy w rodzinie dostępu do specjalistycznych form wsparcia poprzez prowadzenie Punktu Konsultacyjnego. ·Organizacja, finansowanie i współfinansowanie wypoczynku letniego w formie kolonii z programem profilaktycznym w szczególności dla dzieci z rodzin dotkniętych problemem uzależnienia od alkoholu oraz przemocy w rodzinie. ·Wspieranie alternatywnych form spędzania wolnego czasu dla dzieci, młodzieży (w tym pozalekcyjnych działań opiekuńczo - wychowawczych, kulturalno - oświatowych, sportowych i rekreacyjnych) oraz dorosłych. ·Podejmowanie czynności w ramach procedury Niebieskiej Karty.
6.	Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy działający przy GOPS Drzycim	<ul style="list-style-type: none"> ·Integrowanie i koordynowanie działań wszystkich instytucji oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. ·Wspieranie osób i rodzin dotkniętych problemem przemocy. ·Podejmowanie czynności w ramach procedury Niebieskiej Karty.
7.	Posterunek Policji w Osiu	<ul style="list-style-type: none"> ·Zapewnienie bezpieczeństwa dzieciom i rodzinom na terenie gminy Drzycim. ·Podejmowanie czynności w ramach procedury Niebieskiej Karty. ·Przeciwdziałanie przestępczości i uzależnieniom wśród dzieci i młodzieży.
8.	Szkoły z terenu gminy Drzycim	<ul style="list-style-type: none"> ·Realizacja szkolnych programów profilaktycznych, edukacyjnych, wychowawczych. ·Wsparcie pedagogiczne dla rodziców i dzieci. ·Pomoc w rozwiązywaniu problemów wychowawczych. ·Uświadamianie rodzicom potrzeb edukacyjnych dzieci i młodzieży. Organizowanie czasu wolnego dla dzieci (zajęcia terapii pedagogicznej, socjoterapeutycznej, pomoc w odrabianiu lekcji) ·Podejmowanie czynności w ramach procedury Niebieskiej Karty.
9.	Gminna Biblioteka Publiczna Centrum Kultury i Rozwoju	<ul style="list-style-type: none"> ·Wspieranie rodziny w sprawowaniu jej podstawowych funkcji ·Pomoc w nauce ·Organizacja czasu wolnego ·Rozwój zainteresowań ·Organizacja zabaw i zajęć sportowych ·Stała praca z rodziną dziecka ·Współpraca z różnymi instytucjami w rozwiązywaniu problemów wychowawczych i rodzinnych dzieci ·Rozwijanie zainteresowań i uzdolnień dzieci ·Pomoc dziecku w radzeniu sobie z życiowymi problemami , kryzysami (rodzinnymi, związanymi z relacjami z rówieśnikami

		szkolnymi) ·Pomoc dla dzieci i młodzieży pragnącej rozwijać swoje twórcze zainteresowania i talenty oraz uzdolnień mieszkańców przez tworzenie kół zainteresowań ·Realizacja projektów i programów służących zdrowemu stylowi życia, przeciwdziałaniu uzależnieniom i biernym formom spędzania czasu wolnego.
10.	Przychodnia Rodzinna w Drzycimiu	·Opieka i profilaktyka zdrowotna. ·Podejmowanie czynności w ramach procedury Niebieskiej Karty
11.	Powiatowy Zespół Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej w Świeciu	·Umożliwienie rodzinom z dziećmi skorzystania ze specjalistycznego wsparcia psychologicznego, terapeutycznego i pedagogicznego.
12.	Parafie z terenu gminy Drzycim	·Wspieranie działań w zakresie realizowania programów na rzecz rodziny oraz upowszechniania pozytywnych wzorców funkcjonowania rodziny.
13.	Organizacje pozarządowe i inne podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie.	·Zagospodarowanie czasu wolnego oraz promowanie aktywności dzieci i młodzieży poprzez propagowanie działalności klubowej, sportowej, rekreacyjnej i kulturalnej.

XI. MONITOROWANIE PROGRAMU

Monitoring programu umożliwi wgląd w realizację podejmowanych działań, ocenę ich skuteczności oraz podejmowanie działań korygujących. Koordynatorem programu jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Drzycimiu. Program ma charakter otwarty co oznacza, że powinien ewaluować w zależności od pojawiających potrzeb.

Zgodnie z art. 179 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w terminie do 31 marca każdego roku należy złożyć Radzie Gminy roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawić potrzeby związane z realizacją zadań.

XII. PODSUMOWANIE

Przedstawione w Programie działania mają zapewnić systemowe wsparcie rodzinom, które doświadczają trudności opiekuńczo-wychowawczych, a w konsekwencji pozwolą rodzinom odzyskać poczucie własnej sprawczości i powrócić do prawidłowego wykonywania zadań i funkcji wynikających z jej istoty. Osiągnięcie tego celu będzie możliwe tylko przy współpracy instytucji i podmiotów powołanych do wspierania rodziny, przy współpracy i aktywnym współdziałaniu rodzin, gdyż osiągnięcie zakładanych celów w znacznej mierze jest zależne od członków rodzin, ich motywacji do zmiany sytuacji i przezwyciężenia trudności.

Gminny Program Wspierania Rodziny zakłada przede wszystkim tworzenie sprzyjających warunków do poprawy życia rodzin i dzieci. Niezbędne jest systematyczne podnoszenie świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków dysfunkcji oraz promowanie rodzinnego stylu życia. Aby osiągnąć zamierzone cele w realizację programu powinny włączyć się aktywnie instytucje, placówki i organizacje, które swoimi działaniami wspierają dzieci i rodziny. Spodziewanym efektem realizacji programu ma być polepszenie sytuacji dziecka i rodziny, poczucie bezpieczeństwa socjalnego, ograniczenie patologii społecznej, zminimalizowanie negatywnych zachowań oraz stworzenie skutecznego systemu wsparcia dla dziecka i rodziny.

Uzasadnienie

Obowiązek podjęcia Uchwały wynika z art. 176 pkt. 1 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu swoich funkcji gmina w ramach zadań własnych ma zapewnić wsparcie poprzez organizację systemu i wyposażenie do w odpowiednie narzędzia. W tym celu między innymi opracowuje 3 letnie programy wspierania rodziny. Program zawiera kierunki działań zmierzających do tworzenia warunków dla prawidłowego funkcjonowania i wychowywania dzieci w rodzinach. Celem programu jest przywracanie rodzinom zdolności do przezwyciężenia ich problemów opiekuńczo-wychowawczych przy współpracy samorządu, organizacji pozarządowych i innych instytucji zajmujących się rodziną.

Z uwagi na powyższe, podjęcie uchwały jest uzasadnione.

Przewodnicząca Rady Gminy

Elżbieta Babińska